

S H E F K I O S E K U

NJË LLOJ DRITE TJETËR

Poezia shqipe

INNY RODZAJ ŚWIATŁOŚCI

Poezia albańska

Libri u botua me ndihmën e ABF-it , Treleborg, Suedi

Książka wydrukowana przy pomocy ABF, Trelleborg, Szwecja

**Përpunimi kompjuterik
Opracowanie komputerowe
Frashër Oseku**

**Botimi i parë
Pierwsze wydanie**

**U dorëzua në shtyp në nëntor të vitit 2004
Druk w listopadzie 2004**

**Tirazhi 1.000 copë
Nakład 1.000 egzemplarzy**

Poezitë janë përkthyer prej suedishtes në polonisht nga Maria Ploshevska-Paulsson, fq.

Wiersze zostały przetłumaczone z języka szwedzkiego na polski przez Marię Płoszewską-Paulsson, na stronie:

61,81,85,87,93,95,97,101,103,105,107,109,111,113,115,117,119,121,125,129,131,133,135,137,141,143,147.

**Gjithashtu nga Ana Spasovska, fq:
Oraz Annę Spasowską, na stronie:**

17,19,21,23,27,31,33,43,59,63,65,67,69,73,75,79,83,89,123,127,139,145.

**Pa vullnetin e tyre të mirë ky libër nuk do të botohej.
Bez ich dobrej woli nie mogłaby ta książka powstać.**

**Poezitë tjera i kanë përkthyer:
Pozostałe wiersze tłumaczyli:**

Teresa Montal, Urszula Wodzyńska, Lucyna Poniadowska, Barbara Lindgren, Anna i Eugeniusz Wiśniewski

Pastaj përkthimet në fjalë janë krahasuar me origjinalin në shqip nga përkthyesi Rigels Halili dhe autori Shefki Oseku. Autori i falenderon për zemërsisht të gjithë këta njerëz të vullnetit të mirë, pa ndihmën e të cilëve ky libër nuk do të përkthehej.

Następnie porównano tłumaczenia z oryginałem w języku albańskim, dokonali tego tłumacz Rigels Halili i autor Shefki Oseku. Autor serdecznie dziękuje wszystkim osobom dobrej woli bez których ta książka nie byłaby przetłumaczona.

Me mirënjohje ish presidentit të SHBA-ve, z. Bill Clinton, kryeministrit të Britanisë së Madhe, z. Toni Bler si dhe vendeve anëtare të NATO-s, për ndihmën e dhënë Kosovës.

AUTORI

Podziękowania za pomoc dla Kosowy dla byłego prezydenta USA, pana Billa Clintona, premiera Wielkiej Brytanii, pana Toni Blaira, oraz krajów członkowskich NATO.

AUTOR

Słowo od polskiego tłumacza

Biorąc do ręki tomik wierszy Shefki Oseku „Inny rodzaj światłości” nie przypuszczamy jeszcze, że wciągnięci zostaniemy w sprawy jakże nam bliskie. Oseku pisze o utraconej ojczyźnie, o niesprawiedliwości, jaka spotkała jego naród, o walce o jego miejsce na mapie Europy. Oczywiście, pomyślimy - pisze o Polsce!

Oseku pisze o wielkiej miłości do kobiety. Tym olśnieniu, które zabiera nam spokojne noce i wydłuża dzień w niekończącym się oczekiwaniu na jej spełnienie. Miłości, która czyni nas najwspanialszymi kochankami, lub pogrąża nas w niewysłowionym żalu. Poeta pisze o miłości nieszczęśliwej. Czyż obce jest nam to uczucie? Oczywiście, pomyślimy - Oseku pisze o nas!

Poeta pisze o miłości do ukochanej, która jest daleko a zarazem tuż, tuż. Miłości do ukochanej, która jest nieosiągalna a zarazem budzi nadzieję. Miłości, która wydaje się niemożliwa, a jednak wypełnia nas niewysłowioną rozkoszą, do rozkoszy bólu włącznie. Oczywiście, pomyślimy - Oseku pisze o nas!

Po zapoznaniu się ze zbiorem wierszy „Inny rodzaj światłości” wiemy jednak, że to nie o Polskę chodzi i nie o „naszą” miłość! Te dwie miłości Oseku mają na imię Kosowa i Dorota!

I tym dwóm wielkim miłościom swojego życia poświęcił Shefki Oseku wiersze w prezentowanym zbiorze.

Wiersze patriotyczno-polityczne Oseku zaznajamiają nas z tą stroną jego twórczości, która nawiązuje do historii i współczesności Kosowy. W swoim małym zbiorze poeta mówi o sprawach ważnych i bolesnych dla narodu Kosowy - albańskiego. I tu poeta, Shefki Oseku, nie boi się oskarżać, grozić i żądać wyjaśnień od tych, którzy doprowadzili do upadku i nieszczęść jego ojczyzny. Część jej najbardziej świadomych i nieugiętych synów nigdy nie przestała wierzyć w niepodległe Kosowy. Do nich bez wątplenia należy poeta.

Druga wielka miłość poety - to Dorota. To jej poświęca Oseku tę część swojej twórczości, która jest jedną wielką pieśnią miłosną. W niej poeta nie grozi już nikomu i nikogo nie oskarża. A jeżeli ma do kogoś żal, to jedynie do Stwórcy.

Poezja miłosna Shefki Oseku nawiązuje do najlepszych tradycji kultury albańskiej. Tworzy on przepiękne, liryczne wiersze, pełne obrazów postaci ukochanej, przyrody i subtelnych opisów nastrojów i uczuć poety. I mimo nieosiągalności swojej muzy, miłość Oseku trwa nadal i nadal daje mu nadzieję na przyszłość.

Oseku jest optymistą! On potrafi czekać! I nie dajmy się zwieść brutalnemu niekiedy obrazowaniu w jego wierszach, gdy cierpi! To poezja liryczna odzwierciedla prawdziwą naturę Oseku - nieszczęśliwego, wrażliwego, czulego, pełnego werwy i chęci do życia-patrioty i kochanka.

Anna Spasowska, Lund, 20 sierpnia 2003

Dy fjalë nga përkthyesja polake

Duke marrë në dorë librin “Një lloj drite tjetër” të Shefki Osekut, akoma nuk parashikojmë se do të tërhiqemi në një vorbull çështjesh për ne të afërta. Oseku shkruan për atdheun e humbur, për padrejtësinë, e cila i ka ndodhur kombit të tij, për luftën dhe vendin e këtij kombi në hartën e Evropës. Është natyrshme që ne të mendojmë - poeti shkruan për Poloninë!

Oseku shkruan për dashurinë e madhe ndaj femrës. Shkruan për atë shkëlqim që na i merr netët e qeta dhe na i zgjatë ditët në pritje të pafundme për ta realizuar ëndrrën tonë. Për dashurinë, e cila na bën të jemi dashnorë të mrekullueshëm, por edhe na zhyt thellë në detin e pikëllimit. Oseku shkruan për dashurinë e pafat. Po, vallë, kjo ndjenjë - e huaj është për ne? Është krejtësisht e natyrshme të mendojmë - Oseku shkruan për ne!

Poeti shkruan për dashurinë dhe për të dashurën e tij, e cila është kaq larg, sa edhe afër. Dashurinë për të dashurën, e cila është e paarritshme, e njëkohësisht zgjon shpresa. Dashurinë, e cila duket e pamundur, por gjithsesi na mbush me kënaqësi, deri edhe me kënaqësinë ku përfshihet dhimbja. Është krejtësisht e natyrshme të mendojmë - Oseku shkruan për ne!

Por pasi kemi lexuar përmbledhjen “Një lloj drite tjetër” e kuptojmë se nuk bëhet fjalë për Poloninë dhe as për “të dashurën” tonë. Dy dashuritë e Osekut quhen: Kosova dhe Doruntina. Dhe, pikërisht këtyre dy dashurive të mëdha të jetës së vetë Shefki Oseku ia kushtoi poezitë e tija të përfshira në këtë libër.

Poezitë patriotiko-politike të Osekut na njohin me atë anë të krijimtarisë së tij, e cila lidhet me historinë dhe të tashmen e Kosovës. Në vëllimin e vet të vogël poeti flet për çështje të rëndësishme dhe të dhimbshme për shqiptarët e Kosovës. Dhe këtu krijuesi, Shefki Oseku, nuk ka frikë të akuzojë, të kërcënojë dhe të kërkojë qartësime prej gojës së atyre, që e kanë sjellë atdheun e tij në rënie dhe fatkeqësi. Pjesa më e vetëdijshme dhe e pamposhtur e tyre nuk reshti kurrë së shpresuari në pavarësinë e Kosovës. Tek ata hyn padyshim edhe poeti.

Dashuria e dytë e madhe e poetit është Doruntina. Oseku i kushton asaj atë pjesë të krijimtarisë së vet, që të kujton një këngë të madhe dashurie. Në të poeti nuk i kërcënohet askujt dhe askënd nuk e akuzon. E nëse ka vërejtje ndaj dikujt - atëherë kjo vërejtje drejtohen ndaj Zotit.

Poezitë erotike të Shefki Osekut lidhen drejtpërdrejtë me traditat më të mira të kulturës shqiptare. Ai krijon vjersha të mahnitshme, plot pamje të të dashurës, të natyrës, si dhe përshkrime delikate të gjendjeve shpirtërore dhe ndjenjave të poetit. Ndonëse nuk e arrin dot muzën, megjithatë ndjenjat e dashurisë Osekut vazhdojnë t'i japin shpresë për të ardhmen.

Oseku është optimist! Ai di të presë! Dhe le të mos e humbasin toruan përballë përshkrimeve të forta të dhimbjes në disa prej vjershave të tij. Kjo poezi lirike e pasqyron natyrën e vërtetë të Osekut - të pafat, të ndjeshëm, të dashur, plot gëzim dhe dëshirë për jetë - pra, natyrën e një patrioti dhe njëkohësisht të dashuruari.

Anna Spasovska, Lund, 20.08.2003

NĚNĚS

MATCE

N Ë N Ë S

**shumësin ta kanë krijuar
gramatikanët marroqë**

MATCE

**to, że mówi się o Tobie w liczbie mnogiej,
jest jedynie wymysłem szalonych językoznawców**

KRUSHQIT

**hipur mbi kuaj, mbi qerre me qilima mbuluar
nisen për ta marrë nusen, fillin e jetës
e larg, shumë larg, jehon kënga e tyre
-j-o-o-o, p-o-o-o!
-j-o-o-o, p-o-o-o!**

**thua qindra herë e kanë lexuar Hamletin
fshatarët e mi analfabetë**

**-j-o-o-o, p-o-o-o!
-j-o-o-o, p-o-o-o!**

ORSZAK WESELNY 1)

**siedząc na koniach i na wozach przykrytych dywanami
udają się po pannę młodą, życia początek
i z bardzo daleka dochodzi echo ich pieśni**

-n-i-e-e-e, t-a-a-a-k!

-n-i-e-e-e, t-a-a-a-k!

**jakby sto razy czytali Hamleta
ci analfabeci ze wsi**

-n-i-e-e-e, t-a-a-a-k!

-n-i-e-e-e, t-a-a-a-k!

(1981)

**1. orszak weselny jest symbolem uczestników rewolty
w Kosowie w 1981 roku.**

NUSJA

**ditë e re, e
ajo askund s'po duket
nusërimi mbrëmë dhe e mërkura
kurrresi s'po e lëshojnë të kthehet
prej shtegut, prej lisit, prej kroit...
e krushqit po presin!
mos motër, gjë e ligë mos e gjettë shtëpinë e babës!
lotët e tu mbi kufomën e vashërisë pikojnë
që sonte po varroset diku larg
pas shtatë bjeshkësh
në gjerdekun e panjohur**

PANNA MŁODA 1)

**nowy dzień
nigdzie nie można jej zobaczyć
wieczorem i jutro rano ukaże się nam jako panna młoda
ciężko jej się rozstać ze ścieżkami dzieciństwa, sosną i źródłami...
a orszak weselny czeka!
uważaj siostró, by zło nie dosięgło twego ojcowskiego domu!
wylewasz łzy nad twoim utraconym dziewictwem
które pogrzebie się dzisiaj wieczorem daleko
za siedmioma górami, za siedmioma rzekami
w nieznannej alkowie pana młodego**

(1981)

1. panna młoda jest symbolem wolności

DHËNDRI

po vijnë krushqit rrëzës së malit...

**dy fshatarë iu ngjitkan një shpati
vallë, pse nxitojnë kaq shumë?
kërkokan drunj gështenje dhe
pa bëza rrëmokan, një varr
as të cekët, as të thellë
jo nënëlokes, e cila mordjes së vet moti i ka dredhuar,
veç djalit të dëshirit
që po ia mbyll të Nesërmen me therrë
po, ajo gjallë se gjallë
-ç-o-o-u R-e-x-h-o-o, ç-o-o-u d-j-a-l-o-o !
-j-o-o-o, p-o-o-o !**

PAN MŁODY

orszak weselny schodzi zboczem...

**dwóch wieśniaków wspina się pod górę
dlaczego im się tak spieszy?
szukają drewna z kasztanowca 1)
i cichutko kopią grób
ani płytki, ani głęboki
nie dla starej matki, która od dawna drwi ze śmierci 2)
ale dla jej syna jedynaka
który pogrzyży ją w żalu
ona żyje wciąż, ona woła
-w-s-t-a-ń R-e-x-h-a-a-a, w-s-t-a-ń m-ó-j s-y-n-u! 3)
-n-i-e-e-e, j-a-a-a!**

(1981)

-
- 1.drzewa kasztanowca ze względu na jego wytrzymałość używa się w Albanii na trumny**
 - 2.Matka-Albania, która istnieje jako państwo, pomagała Albańczykom w Jugosławii**
 - 3.Rexha to młody mężczyzna, którego los opowiada o tym, jak to tuż przed ślubem został on zabity kopytami konia. Rexha jest symbolem i kwintesencją nieszczęśliwego losu albańskiego**

SHQIPËRIA

**Shqipëria ka male e fusha
lumenj e dete...
por, ajo ka diç
që pak kush e di
i ka edhe shtatëmilionë zemra
të ruajtura në fishekzaret e mordjes
për të pabesin
për të pashpirtin
armik**

ALBANIA

**Albania to góry i równiny
rzeki i morze...**

**Albania to jest jeszcze coś
o czym niewiele wie**

**Albania to także siedem milionów serc
ukrytych w zakamarkach śmierci
dla okrutnego
bezdusznego
wroga**

(1992)

KOSOVA

**në bri të dhisë të kanë ngujuar
e po t'i rrënojnë kullat e tua në zë
të bukekripës në sofër të mikut
dyerhapurat natë e ditë**

**oh! si po çirren të dehur
mbi kokën tënde shamizezë
e po pështyjnë horras
mbi fytyrën tënde nusërore
bajlozi i zi po trand male e fusha
me thundrat e hekurta
mbi trupin tënd, Kosovë!**

**hiç dhembje s'po kanë
këto jokrijesa të këtij Parashekulli
gjallimit tënd po ia numërojnë
orët
minutat
sekondat**

**po ti s'vdes dot
thonë, engjëlli nuk jep shpirt
ai deri në amshim duron
deri në rilindje të Gjergj Elez Alisë
me shtatëqind plagë të marra në trup
ndër mote**

DO KOSOWY 1)

**zapędzili cię w kozi róg 2)
zburzyli ci twój dom rodzinny
sławny ze swojej gościnności
z drzwiami zawsze otwartymi na oścież**

**o! jak oni drwią w swoim upojeniu
z czarnej chusty na twojej głowie
łajdaki plują
w twoją niewinną twarz
najeźdźca przeskoczy góry i doliny
zdepcze żelaznymi podkowami
twoje ciało, Kosowa**

**nie mają żadnej litości
potwory przedświtów wieku
liczą godziny
minuty
sekundy
twojego życia**

**ale ty nie umrzesz nigdy
Anioł nie oddaje ducha
trzyma go wiecznie
dotąd, aż Gjergj Elez Alia narodzi się na nowo 3)
z siedmiuset ranami jakie otrzymał
w przeszłości**

(1989)

-
1. zachowuję pisownię „Kosowa” w tekście na życzenie autora wierszy (przyp.tłum.)
 2. nawiązanie do sytuacji Albańczyków w Kosowie w okresie rządów Miloszewicza
 3. Gjergj Elez Alia jest albańskim odpowiednikiem św. Jerzego. Mimo dziewięcioletniej choroby chwycił za broń i zwyciężył złego wojownika, który panował nad krajem a teraz chciał wziąć do swojego łóża siostrę Gjergj Elez Alia. Gjergj pokonał go i w ten sposób uratował kraj i siostrę

S'PASKA ZOT, AS PERËNDI

**nuk paska shenjtëri
as profet madje, as Zot as Perëndi!
koka po u dhemb shkronjave
nga emrat Krisht, Muhamet, Marks,
nga fjalët hyjni, barazi, të drejta njerëzore...**

**mbi abetaren time të lidhur në pranga
hije po bën drapënçekani i Lenin-Stalinit
përmendorja e Lirisë së Vashingtonit
dega e ullirit në sqep të pëllumbit të OKB-së
fjala paqe e shkruar me germa të mëdha
mbi qefinin e bardhë të fisit tim
fatzi**

**im bir hipur mbi kullën e Dukagjinit
zëshëm po çirret, o Zot, ku je?
po bythecët me kundërmim pomade
në pallatet e akulllandit
të OSBE-së, OKB-së, BE-në
në Gjenevë, Nju York, Strasburg, Hagë...
thirrjen e tim biri
sipas pentagramave me nota londineze
e pagëzokan me nofkën
blasfemi!?**

s'paska Zot, as Perëndi!

NIE MA ŻADNEJ WSZECHMOGĄCEJ SIŁY, ŻADNEGO BOGA

**nie ma żadnej świętości
żadnego proroka nawet żadnego Pana Boga!
głowa pęka od wszystkich liter
pisanych, od imion Chrystus, Mohamed, Marks
od słów boskość, równość, prawa człowieka ...**

**na mój elementarz zakuty w kajdany
pada cień z leninowsko-stalinowskiego sierpa i młota
cień Statuły Wolności w Nowym Jorku,
z gałązki oliwnej w dziobie gołębia ONZ
cień od słowa pokój, napisanego wielkimi literami
nad moim dręczonym rodem
zawiniętym w biały całun**

**mój syn głośno woła
ze szczytu kamiennej wieży w Dukagjini 1)
o Boże, gdzie jesteś ?
lecz ci zboczeńcy, pachnący pachnidłem
którzy zaludniają mroźne pałace EWG, ONZ, UE
w Genewie, Nowym Jorku, Strassburgu i Hadze ...
według nuty londyńskiej 2)
wołanie mojego syna
określają przezwiskiem
herezji!?**

nie ma żadnej siły wszechmogącej, nawet żadnego Boga!

(1993)

-
1. południowa część Kosowa
 2. Londyńska Konferencja 1913 - dokonano tam podziału albańskiej ziemi, Kosowa i duży albańsko języczny obszar w Montenegro i Macedonii trafiły pod królestwo Jugosławii

ARMIQTË

**ju ka ndërsyer lakmia
ndaj gjinjve vashërorë të fushave tona
ndaj shtatit belhollë të pyjeve tona
ndaj zemrës sonë të madhe
gatuar me
bukë e
kripë**

**armiq, ne do t'ua lëmë të gjitha
hithrat florë e faunë
urat në bel të këputura
mnelat e ecjes sonë përpara
varret pa emër e histori
as zog
as korb**

**e do t'u godasin
rrufetë e urrejtjeve tona
shiu
bora
tërmetet
sëmundja metuzalem**

**ciklopi i pendimit do t'u kafshojë
me nofullat e veta vigane
pastaj ju do të komandoni - prapaktheu!
por, kthim s'do të keni
sepse, toka jonë
do të bëhet varri juaj**

WROGOWIE

**zaszczuła was żądza
wobec dziewczęcych piersi naszych pól
wobec wąskich talii naszych lasów
wobec naszych wielkich serc
wypełnionych
chlebem
i solą**

**wrogowie, od nas dostaniecie
wszystkie pokrzywy i żółć naszej fauny i flory
mosty przedzielone w pasie
pozostawimy dla was tylko pomyje
groby bez imion i historii
ani jednego ptaka
ani jednego kruka**

**uderzą w was
błyskawice naszych gniewów
deszcz
śnieg
trzęsienie ziemi
choroba Matuzalema 1)**

**cyklop żalu ugryzie
swoją mocną szczęką
a potem wydacie rozkaz - wynoś się!
lecz nie ma żadnego odwrotu
bo kraj nasz
będzie waszym grobem**

(1981)

1. według greckiej legendy=choroba, w której człowiek starzeje się w przyśpieszonym tempie

VALLJA DYSHE E SHEKULLIT XXI

**varret e strëgjyshërve po m'i rrëmoni
nëpër skica, projekte, eleborate...
emrin tim po e lakoni
sipas rasave, vetave e gjinive
të gjuhëve të huaja-kentum e satem**

**nëpër kasafortat e kancelarive
të Hagës, Brukselit, Gjenevës, Londrës
tokës sime po ia vizatoni
qiellin pa yje e pa diell**

**titërrimin e hënës mbi Dukagjinin engjëllor
po e mbuloni me luftën polare
e nipit tim të lidhur në shpërgenj
ninullat mortore po ia këndon**

**në liturigjtë mbajtur në tempujt tuaj modernë
orvelliançe vdekjen time ringjallje po e pagëzoni
kryqe e sakramente serbe
te kasolla ime po rrapëllijnë**

**por unë gjallë se gjallë
herë ilirisht
herë arbërisht
në skenën e shekullit XXI do të hyj
me vallen dyshe
të luajtur shqiptarçe**

TANIEC XXI WIEKU PARAMI 1)

**rozkopujecie groby moich przodków
szkicami, projektami, badaniami...**

**odmieniacie moje imię
przez przypadki, osoby, rodzaje
obcych języków-centum i satem**

**w pancerne kasy rządowych pałaców
w Hadze, Brukseli, Genewie, Londynie
chowacie rysunki mojego kraju
z niebem bez gwiazd i słońca**

**blask księżyca nad anielską ziemią Dukagjini
ukrywacie za gwiazdnymi wojnami
i mojemu wnukowi niemowlęciu,
śpiewacie pogrzebowe kołysanki**

**na mszach, które odprawiacie w swoich nowoczesnych
świątyniach**

**moją śmierć określacie, a la Orwell, jako narodzenie
krzyż i sakrament Serbów
szczęka wokół mojej chaty**

**ale ja żyję nadal
raz jako iliryjska 2)
raz jako albańska zjawia
wystąpię na scenie XXI wieku
tańcząc po albańsku
taniec parami**

(1992)

-
1. jest to symbol wspólnego tańca Albańczyków z Albanii i i Albańczyków z Kosowy
 2. ilirowie = dawna nazwa narodu albańskiego

DO TË NGRIHEMI SËRISH

**ne do të ngrihemi sërish
mbi gërmadhat e ëndrrave tuaja
demoniake**

**mllëfit tuaj katil
dhemb e dhëmballë do t'ia nxjerrim
le të ngordhë urie
te porta e Shekullit të Ri
përtej Gurit të Shpuar
lakminë tuaj aziate
në gropë coftinash do ta varrosim
as korb
as hienat
të mos e gjejnë dot**

**ne do të ngrihemi sërish
mbi plagët e brishta të kufomave tona
mbi muranat e lashta të eshtrave ilirikë**

ODRODZIMY SIĘ NA NOWO

**odrodzimy się na nowo
z ruin waszych diabelskich
koszmarów**

**z waszego gwałtownego gniewu
wyrwiemy przednie i trzonowe zęby
niech zdechnie z głodu
przy bramie Nowego Wieku
przy Dziurawym Kamieniu 1)**

**waszą azjatycką zaborczość
zepchniemy na dno psiego dołu
skąd ani kruki
ani hieny
jej nie wyciągną**

**odrodzimy się na nowo
nad kruchymi ranami naszych trupów
nad prastarymi mogiłami iliryjskich prochów
(1993)**

1. kamień graniczny między słowiańskim i albańskim osadnictwem

EMRI IM I PAVDIRË

**Ilahtarshëm po pëllet urrejtja pranë kasolles sime
u thinje me durimin urtak në parzëm
o populli im! Robinson Kruzo në ishullin e Evropës
Miss Universum i Aparteidit
zgjedhur në lozhat e masonëve
të të dhjamosurve senilë**

**përbindëshi i makthit po ta kafshon lavdinë
në varre heronjtë e fisit mornica të ftohta po i kaplojnë
o populli im, ndërgjegje e mjegullt e Evropës
Miss Universum i Robërisë
zgjedhur nga jashtëqitja trunore
e fundshekullit XX**

o populli im i pavdirë!

MOJE IMIĘ NIGDY NIE ZAGINIE

**nienawiść wyrzuca z siebie swój okropny ryk koło mojej chaty
starzec z niekończącą się cierpliwością w piersiach
o narodzie mój! Robinsonie Cruzoe na wyspie Europie
Miss Uniwersum Apartheidu
wybrana na wolnomularskich łóżach
przez tłustych senilów**

**smok trwogi chce ukąsić twoją sławę
bohaterowie rodu dostają dreszczy w swoich grobach
o narodzie mój! mgło sumienia Europy
Miss Uniwersum Niewolnictwa
wybrana przez odchodowe mózgi
w końcu XX wieku**

**o, mój narodzie nieśmiertelny!
(1993)**

KOPILAT E ADAMIT

**nga Albakosburgu i Evropës së Jugut
orë e çast mbushen përplot
autobusë, trena, avionë, anije...
ia mësyjnë kristofor kolombot modernë
reth e përqark globit tokësor
gjakojnë zbulimin e kontinentit të panjohur
të azillandit**

**në këtë udhëtim të pafund
gratë shtatzëna lindin
hapësirave pa juridiksion shtetëror
çertifikatat e fëmijëve të tyre
në vend të rubrikës "Qyteti", "Shteti"
kanë të shënuar korridorin fluturues
apo shkallën e navigacionit
dhe emrin e nunit të panjohur
kapitenit të ekuipazhit**

**nëpër aeroporte, stacione trenash, porte detare...
në Evropë, Amerikë, Australi...
gjuhë e dytë është bërë ilirishtja e re**

**e flasin mërgimtarët
pa të drejtë kthimi në vendlindje
mysafirët e tyre
halabakët
dashnoret e tyre
burrat pleq
gratë analfabete
fëmijët, pa çerdhe fëmijësh**

**ilirishtja bukolike
në vetmi i bie fyellit të vet baritor
rrokaqijeve marramendës të metropoleve
të botës së
hiçit**

**kopilat e Adamit
dhe të Ev(rop)ës kurvë
të mohuar
dje
edhe sot?**

PASIERBOWIE ADAMA

**z Albakosburga w południowej Europie 1)
napływają nieustannie
przeładowane autobusy, pociągi, samoloty, statki
współcześni krzysztofowie kolumbowie
podbijają świat we wszystkich kierunkach
pragną odkrywać nieznane części świata
państwo-azyl**

**w tej podróży bez końca
ciężarne kobiety rodzą dzieci
na obszarze bezpaństwowej przynależności
na metrykach urodzenia
nie podaje się "miejsca urodzenia" i "kraju"
tylko korytarz powietrzny
lub pozycję samolotu
i imię nieznanego chrzestnego
kapitana załogi**

**na lotniskach, dworcach kolejowych, portach morskich
w Europie, Ameryce i Australii
ten drugi język stał się nowym iliryjskim 2)**

którym rozmawiają emigranci
bez prawa powrotu do ojczyzny
ich goście
chuligani
ich kochanki
ich starszyzna
ich kobiety analfabetki
dzieci, które nigdy nie chodziły do przedszkola

ten pastoralny iliryjski
gra samotnie na pastucha fujarce
pomiędzy ogromnymi wieżowcami w metropoliach
nicości

pasierbowie Adama
i dziwki E(wy)uropy
negowani
wczoraj
a nawet dzisiaj?

(1992)

-
1. Albakosburg=Albańczycy uciekali przed dyktaturą w Albanii i brakiem wolności w Kosowie, w czasach Miłoszewicza
 2. nowym iliryjskim=albańczycy pochodzą od najstarszego narodu na Bałkanach-ilira

DHUNIMI I SHËN PAQES VIRGJËR

**maramenthi duke u sjellë rreth natëditës së vet
shekulli plak në prag të vdekjes
mendueshëm e mban kokën me dy duar, dhe
dëgjoka fjalën e shenjtë Paqë
nga lahutari i verbër homerian
nga i drejti Hamurab, luftëtari Atila
faraonsulltani, Hitler-Stalini
kryerrenci botëror Bush-Jelcini
lexoka në Bibël e Kuran
në Kartën e Ligës së Popujve dhe të O K B-së
në rezoluta e nota diplomatike
në marrëveshje të fshehta e publike
në pakte e traktate...
por, Shën Paqen askush s'e pa mbi dhe!?**

**në fundjetën e shekullit plak
globin e pakunguar e kanë zënë ethet
popujt këmbëzbathur po ikin
nga gojëdhënat, përrallat...
dhe po trokasin dyerve të përgjakura të historisë
hapeni! jemi ne, abortët e paqes suaj
të Rendit të Ri Botëror
ne, fëmijët e durimit thinjosh
bonjakët e flijuar pamëshirshëm
në hartat gjeografike të Stalin-Çerçil-Rusveltit
në Jaltë, Postdam, Maltë...
zotërinj! të qetë s'do t'u lëmë kurrë
zjarrin makbethian prore do t'ua ndezim
bordeleve të Moskës, Parisit, Londrës, Vashingtonit
juve, që mynxyrshëm e dhunuat Shën Paqen Virgjër
ndjestë pastë!**

BOGINI WOLNOŚCI ZGWAŁCONA

**zamroczony błądzi dookoła ubiegły wiek
przez światło dnia i mgły nocy,
bliski śmierci
siedzi z głową w ramionach
i myśli o świętym słowie Pokój
wypowiadany przez niewidomego poetę Homera
przez strażnika praw Hammurabiego, przez zdobywcę Attyle
przez faraonów, sułtanów, przez Hitlera i ród Stalina
przez kłamców Busha i Jelcyna
o pokoju pisze się w Biblii i Koranie
w traktatach Ligi Narodów i karcie ONZ
w rezolucjach i notach dyplomatycznych
w tajnych i oficjalnych układach...
ale nigdy Bogini Wolności nie ukazała się na ziemi!**

**kiedy stary wiek dogorywa
niechrzczony glob gorączkuje
bosonogie narody uciekają od legend i baśni...
i pukają do krwawych drzwi historii
otwórzcie! to my, wyrzutki waszych Pokojów
w tym Nowym Porządku Światowym!
to my, dzieci, posiwiałe w cierpliwym oczekiwaniu
sieroty ofiarowane bez litości
na politycznych mapach Stalina-Churchilla-Roosevelta
w Jałcie, Poczdamie, na Malcie...
moi panowie! nigdy nie pozostawimy was w spokoju
rozpalimy wam piekielny ogień
w którym będziemy was smażyć wiecznie
za to, że w burdelach Moskwy, Paryża, Londynu, Waszyngtonu
zgwałciliście, zhańbiliście i zabiliście Boginię Wolności
niech spoczywa w spokoju!**

(1992)

KASHË E LASHË

shpallje!

shpallen të hapura garat në shkallë kombëtare

nënat duhet të lindin sa më shumë fëmijë

për t'i plotësuar normat

e qelive sapo të ndërtuara

në Nish, Burrel, Idrizovë, Spaç...

këtu do të bëhet shkollimi makabër i njerëznumrave

sipas abecesë animaliste të Darvinit

në mbështetje të mësimëve tepër të shtrenjta

të të pavdekshmit faraon ballkanikusit, Tito-Enverit

përshëndetje revolucionare

Partia!

PS:

tepër sekret! nëna kini kujdes ndaj armikut klasor!

ODGADYWAĆ ZAGADKI

odezwa!

**ogłaszamy zawody na skalę narodową
matki muszą rodzić jak największą ilość dzieci
żeby wykonać normę
w celach więziennych, które właśnie zbudowano
w Nisz, Burrel, Idrizowa, Spacz... 1)
tu odbędzie się makabryczne szkolenie ludzi-numerów
według Darwinowskiego elementarza
w oparciu o nauki najdroższego
i nieśmiertelnego bałkańskiego faraona Tito-Envera
z rewolucyjnym pozdrowieniem
Partia!**

PS

**ściśle tajne!
matki! strzeżcie się klasowych wrogów!**

(1991)

-
- 1. miasta w Jugosławii i Albanii, gdzie znajdowały się więzienia dla politycznych więźniów**
 - 2. głowy państwa w Jugosławii i Albanii: Josip Broz Tito i Enver Hoxha**

LAJMET

**ju flet Radio Komunizmi
po i japim lajmet
sot, pikërisht në orën 12,30, në kuotën 104
me pjata fluturse arritën qeniet jotokësore
ata lanë porosinë interplanetare
edhe ne i bashkangjitemi kërkesës gjithëpopullore
që shoku Parti të emërohet Udhëheqës
pa kufizim mandati
për gjithë kozmosin
kurse Zoti, si mbeturinë e ndyrë klasore,
të shkarkohet menjëherë nga froni
kërkesa në Byro u miratua me aklamacion
Tito-Partia! Parti-Enver!**

Zoti u trishtua nga hija e vet

WIADOMOŚCI

**mówi Radio Komunizm
podajemy wiadomości
dzisiaj, dokładnie o godzinie 12.30 dotrą do celu-kwadrat 104
istoty pozaziemskie na latających talerzach
pozostawią międzyplanetarne posłannictwo
nawet my dołączymy się do tego powszechnego
narodowego wezwania
by towarzysza Partii przemianować na Wodza
bez ograniczeń mandatowych
w całym kosmosie
natomiast Boga, jako ohydną klasową pozostałość,
zrzucimy z tronu
odezwa została owacyjnie przyjęta w Biurze Politycznym
Tito-Partii! Partii-Enver!**

Bóg przeraził się własnego cienia

(1991)

KOSOVARI I MËRGUAR

**e mori kosovari valixhen
tre fëmijët e vet
dhe u nis drejt Veriut**

**majtas ishte gremina,
djathtas qe ngrehina e Agata Kristit
prapa mynxyra e Drenasit të kësikohshëm 1)**

**sapo zbriti në tokën e Premtuar
fëmijët e gjeten kutinë e Pandorës
dhe u mrekulluan**

**kosovari ngeli fill i vetem
veç me Kosovën e tij
në ëndrra**

-
- 1. kjo poezi u shkrua më 1991, kur në Drenas policia serbe i detyronte shqiptarët të hanë bar !!!**

WYGNANIEC Z KOSOWY

**kosowar zabrał walizkę 1)
za rękę wziął troje dzieci
i odjechał na Północ**

**z lewej strony odchłań
od prawej budynki jak z Agaty Christie
a za nim piekło w Drenas 2)**

**kiedy już dotarł do tej obiecanej ziemi
dzieci znalazły puszkę Pandory
i zauroczyły się nią**

**kosowar został całkowicie samotny
tylko z obrazami swego Kosowa
jako jedynym towarzyszem marzeń**

(1991)

-
- 1. kosowar=Albańczyk pochodzący z Kosowy, na terenie dawnej Jugosławii**
 - 2. w roku gdy powstawał ten wiersz, serbska policja z Drenas w Kosowie, zmuszała Albańczyków do jedzenia trawy!!!**

DITË VERE NË DUKAGJIN

**me govata uji në dorë
engjëjt i shpërlanë xhamat e qiellit
sa çil e mbyll sytë iu duk kërthiza vashërore
kaltërimit**

**nallbani plak te lëmi i drunjve
diellit ia mbathi patkonjtë me thumba rrezesh
le të kalërojë, tha ai, horizonteve të pafund
të Dukagjinit përrallor**

**tani hapekrah portat i çeli mëngjesi
faqekuqe po hyn dita
nusëruar me duvakun
veror**

**pas pak trishtueshëm filluan të biejnë këmbanat e vapës
mesditës i ra të fikët
e demi i etjes po pëllet i harlisur
shkumë për goje duke qitur**

**pasdite nisi t'i shterojë edhe gjiri
nuses së murosur tek Ura e Fshejt
gurë e drurë po i tundon vaji i kërthinit
të cilin legjenda tashmë s'e mëkon dot**

**lart, në qiell drapri anemik i hënës
e përgjëron farkëtarin e natës për pak gjak
por, ai degdisur përtej Alpeve Shqiptare
kotet**

**dikujt iu kujtuan falltoret evgjite
ato në shuplaka dore i panë duke rendur
krushqit e rinj, hipur mbi kuaj të reve
shiun stolisur me ylber krahaqafë**

**më vonë, disa të halitur Zotit i fishkëlluan në vesh
ai u tremb, nxitueshëm i lëshoi perdet e territ...
ja, tani yjet e përgjumur po i fërkojnë sytë
mbi Dukagjin**

LETNI DZIEŃ W DUKAGJINI 1)

**wiadrami wody w rękach
splukiwały anioły niebiańskie okna
i w jednym mgnieniu ukazał się dziewczęcy pępek
jasnego błękitu**

**ten stary kowal, tam na rynku
podkuł słońce kolcami promienia,
niech biegnie, powiedział, w te niekończące się horyzonty
w Dukagjinskim bajkowym świecie**

**poranek otworzył swoją bramę na oścież
nastał dzień z zarumienionymi policzkami
owinięty jak panna młoda
w letni welon**

**później zaczęły niesamowicie bić upalne dzwony
dzień omdlewał
bycze pragnienie ryczało dziko
z pianą spływającą z pyska**

po południu zaczęło też brakować mleka piersiom młodej kobiety,
wmurowanej w Święty Most 2)
kamienie i drzewa trzęsły się podczas płaczu dziecka
którego już legenda nie mogła karmić

wysoko w niebie, blado-żółty sierp księżycy
błagał nocnego kowala o trochę krwi
lecz on daleko, w Albańskich Alpach 3)
drzemie

któs przypomniął o wrózkach
które zobaczyły na otwartych dłoniach
orszak weselny galopujący na grzbiecie chmur
deszczu przyozdobionego tęczą wokół szyi

później przyszło kilku chuliganów i gwizdali Bogu w ucho
on wystraszył się i spuścił pośpiesznie firankę ciemności
oto gwiazdy przecierają swoje zaspane oczy
nad Dukagjini

(1994)

-
1. południowa część Kosowy
 2. w dawnych czasach ofiarowywano kobiety,
żeby most się utrzymał
 3. góry na wschodzie Kosowy

LEKTISJE E PASHUAR

**e bërë kruspull këmbë e krye
hëna u rras nën jorganin e trashë të reve
tash një vezullim paqësor
i varet në qepalla**

**diku, përtej gjakimit fanitës
natën kalldrëmeve të Dukagjinit
trokun e gjokut të Ago Ymerit
nusevejat e ëndërrojnë...**

**err e terr pranë kroit
një nënë e verbuar nga rapsodi i baladës
pret e përcjell kalimtarë buzëfshikur
tim bir a s'ma patë?**

**i zënë rob nga nanurisja e përrallave hirplota
ai kulmos çatinë e Sizifit
derëzi**

NIEUGASZONA TĘSKNOTA

**zwinięty w kłębek
wcisnął się księżyc pod grubą pierzynkę chmur
spokojny blask światła
zawisł na jego rzęsach**

**gdzieś za jawą tęsknoty
dźwięczy w Dukagjini nocą
stukot kopyt konia Ago Ymeri na ulicznym bruku 1)
dziewczyny-wdowy marzą o gościach weselnych 2)**

**mglistość i ciemność przy źródle
matka oślepiąca balladą skalda
czeka i pyta przydrożnych wędrowców popękkanymi wargami
czy nie widzieliście mojego syna?**

**ale on uwiedziony kołysanką czarujących baśni
buduje dach
biednego Syzyfa 3)**

(1992)

-
- 1. Ago Ymeri= postać w starych albańskich balladach**
 - 2. dziewczyny-wdowy, w czasie rządów Miloszewicza duża ilość mężczyzn zginęła albo uciekła z Kosowy i dziewczyny nie miały za kogo wyjść za mąż**
 - 3. Syzyf, grecka legenda o człowieku, który pracuje ciągle ale bez rezultatu**

FOLE E DHEMBJES SË BUKUR
GNIAZDO PIĘKNEGO BÓLU

FRYMËZIMI

**ti je ai qumështi vesor
që ia shëron trëndafilin rrufën**

**ti je ajo aroma fanitëse
pas së cilës luleve u bie të fikët**

**ti je ajo ninulla dukagjinçe
që e vë në gjumë mllefin katil**

**ti je ajo dritëhëna vezulluese
që ua ndriçon shtigjet e errëta baladave**

**ti je ai duvaku i rrezeve
që e nusëron prillin**

**ti je ajo shoka e ylbhtë
që ia lidh ijet vjeshtës reumatike**

**ti je ai kaltërimi veror
që e grish hënën të dalë lakuriq**

**ti je ai frymëzimi i hirtë
që mbëlton yje në kopshte poezie**

**ti je ai, që hyn në zemër njëherë
dhe, s'del kurrë më**

NATCHNIENIE

**jesteś mleczną rosą
leczącą choroby róż**

**jesteś odurzającym zapachem
który czyni tęskniące kwiaty bezsilnymi**

**jesteś kołysanką z Dukagjini
kojącą wściekły gniew**

**jesteś lśniącem księżycem
rozjaśniającym mroczne ścieżki ballad**

**jesteś słonecznych promieni welonem
który kwiecień upiększa jak pannę młodą**

**jesteś kolorowym pasem tęczy
zawiazanym wokół reumatycznych stawów jesieni**

**jesteś jasnym błękitem lata
kuszającym księżyc do wystąpienia nago**

**jesteś uroczym natchnieniem
który sadzi gwiazdy w ogrodzie poezji**

**jesteś tą która raz weszła w serce
i już nigdy go nie opuści**

POEZI BIBLIKE

**prej hiçit të fjalës sime
dua të krijoj bukurinë biblike
Even-Doruntinë**

**ia filloj me pak tokë e
lule
me pak shi e
ylber
me pak dritë e
ëndrra**

**por, o Zot! sa e pakapshme qenka
përsosmëria jote**

POEZJA BIBLIJNA

**z nicości moich słów
chcę stworzyć biblijną piękność
moją Ewę-Dorotę**

**zacznę od garstki ziemi i
kwiatów
od kropel deszczu i
tęczy
od odrobiny światła i
marzeń**

**ale mój Boże, jak niedościgła jest
doskonałość Twego dzieła...**

KRYEVEPRA E ZOTIT

**ç'bënte Zoti kur po lindej Doruntina?
në pikë të hallit paskësh rënë
si ta ringjallë vetveten edhe njëherë
e të mos jetë më as Zot
as Krisht
as profet
gjakonte për të lënë kryeveprën e vet jetësore**

**mendoj, çmendoj, Pikason e thirri në ndihmë
po, djallopunë,
piktura iu duk tepër abstrakte**

**veçse, Zoti rastësisht nuk është Zot
ai gjithçka në dorë të vet e ka
urdhëroi-të lindet vasha me emrin Doruntinë
e të jetë më e bukur se ajo nga Kënga mbi Këngët
e të ketë devotshmëri biblike
dhe, marrëzisht ta dashurojë poeti**

**pikë për pikë ashtu u bë
tani, Zoti plak me monokël në sy
e shikon i mahnitur kryeveprën e vet madhore
Doruntinën
në Gatnik**

ARCYDZIEŁO BOGA

**co robił Bóg przy narodzinach Doroty?
bardzo się trapił
gdyż sam chciał się jeszcze raz narodzić
ale nie jako Bóg
ani jako Chrystus
ani jako prorok
bardzo pragnął stworzyć swoje życiowe arcydzieło**

**myślał i myślał, w końcu wezwał na pomoc Picassa,
lecz obraz stworzony tak wielkim wysiłkiem
okazał się zbyt abstrakcyjny**

**ale Bóg nie jest Bogiem z przypadku
on dzierży wszystko w swoim ręku
rozkazał by urodziła się dziewczyna imieniem Dorota
i aby była piękniejsza niż Pieśń nad Pieśniami
z biblijnym oddaniem
i aby poeta zakochał się w niej do szaleństwa**

**tak stało się słowo w słowo
teraz już stary, z monoklem w oku,
zachwyca się Bóg swoim wielkim arcydziełem
Dorotą
w Gatnikach**

HYN GJARPËRI E DEL NUSE SHTATSELVI

**nëse ka diçka në këtë botë
që s'mund të përshkruhet kurrë
ajo është bukuria jote**

**sytë e tu po të mos ishin
agimi do të lindte i verbër
e hëna kurrë s'do ta kish atë ngjyrë portokalli**

**nëpër unazën magjike të bukurisë sate
hyn terri e del dritë e bardhë
hyn shiu e del ylber i mrekullueshëm
hyn rrezja e del buqetë trëndafilash
hyn meteoriti e del yll polar
hyn pikëllimi e del gëzim i harlisur
hyn urrejtja e del zemërbardhë si dashuria
hyn gjarpri e del nuse shtatselvi**

**pse thonë se në botë janë veç shtatë mrekulli?
të tetën dhe më të bukurën e ka parë veç një poet
tani i çmendur**

PRZEZ TWOJEJ PIĘKNOŚCI MAGICZNY PIERŚCIEŃ

**jeżeli jest coś na tej ziemi
czego nie da się opisać
jest to twoja piękność**

**gdyby nie było twoich oczu
poranek budziłby się ślepy
a księżyc nigdy nie dojrzałby pomarańczą**

**przez twojej piękności magiczny pierścień
wchodzi mrok a wychodzi jasność
wchodzi deszcz a wychodzi cudowna tęcza
wchodzi promień słońca a wychodzi bukiet róż
wchodzi meteor a wychodzi Gwiazda Polarna
wchodzi rozpacz a wychodzi bujna radość
wchodzi nienawiść a wychodzi miłość
wchodzi wąż a wychodzi powabna panna**

**dlaczego się mówi, że istnieje tylko siedem cudów świata?
ten ósmy i ten najpiękniejszy widział jeden tylko poeta
już oszalały**

NJË LLOJ DRITE TJETËR

**edhe njëherë i lexova poezitë e mia për ty
befas më ra në sy se
për së tepërmi i përmendkam yjet, diellin, hënën, ylberin
(mbase jam frikësuar
mos, vallë, brenda vargjeve të mia po të kaplon një hije terri!?)
sonete, në këtë poezi, s'do t'i përmend këto
do ta gjej një lloj drite tjetër, të panjohur deri më tani
që të llamburisë mbi këto udhë të gjata rreshtash
gurë s'do të lë pa lëvizur, këtë dritë për ta gjetur
po, vallë, si do ta gjejë unë, poeti!?
po më duket se rrugëdalje tjetër s'më ka mbetur
veçse n'e marrsha emrin tënd
Doruntinë**

INNY RODZAJ ŚWIATŁOŚCI

**raz jeszcze czytałem wiersze dedykowane tobie
nagle spostrzegłem
że za dużo wspominałem gwiazdy, słońce, księżyc, tęcze
(czyżby ogarnął mnie strach, że jakaś ciemność
zawładnie tobą w moich wersach!?)
dziś, wieczorem, w tej poezji nie wspomnę ich
znajdę inny rodzaj światłości, nieznany dotychczas
który jak latarnia oświetlać będzie długie ścieżki moich wierszy
wszystko zrobię aby tylko znaleźć tę światłość
ale jak ją znajdę ja, poeta!?
wydaje mi się że nie ma innego wyjścia
tylko przywołać ją twoim imieniem
Dorota**

AGON NË ËNDRRA

**nuk është dashuri ajo
nëse çdo natë ti nuk agon në ëndrra**

**nëse në labirintet më të shurdhëta të ndërdies
nuk jehon prore zëri i largët i thirrjeve të tua**

**nëse pareshtur portreti yt
nuk parakalon madhështor para tribunës së fantazisë**

**nëse mushkëritë e frymëzimit
nuk frymojnë veç hirësinë tënde**

**nëse dhembshuria për ty
nuk ua ndal rritën mendimeve të tjera**

**nëse pikëllimin e pangushëlluar
nuk e shëron kujtimi yt**

ŚWITASZ WE ŚNIE

**nie jest prawdziwą miłością
jeśli nie świtasz każdej nocy w moich snach**

**jeśli najskrytsze labirynty podświadomości
nie wypełnia nieustannie echo twojego głosu**

**jeśli ciągle twój portret
nie paraduje przed trybuną mojej fantazji**

**jeśli płuca natchnienia
nie oddychają tylko twoim czarem**

**jeśli moja tęsknota za tobą
nie pozwala powstawać innym myślom**

**jeśli niepoczyszony smutek
nie leczy wspomnień o tobie**

KALTËRON DET E QIELL

gjarpri i zi i vdekjes
para teje vallëzon në majë të gishtërinjve, si balerinë
harruar i ka të vegjëlit e vet të uritur në fole
se më, mos o Zot!, të kafshojë ndokë
hutuar e paskësh fyelli magjik i bukurisë sate
kraharori yt-hënë mes resh
që prore e grish ujëvaren e epshit

sytë e tu kur shikojnë
kaltërojnë det e qiell të turbullt
yjeve u merren mendtë, pikojnë në prehrin tënd
e i zë gjumi në pikë të ditës
krojeve u thahet qiellza për një pikë ujë
e bëjnë që memecët të ligjërojnë
oratorëve t'u merret goja
besfortëve jetikë t'u thyhen prangat e besës

ai që të ka parë qoftë dhe veç një herë
vdes syhapur po s'të pa më,
ashtin s'ia kalb dot dheu

MORZE I NIEBO BĘDZIE JASNONIEBIESKIE

czarny wąż śmierci
tańczy przed tobą na paluszkach, jak baletnica
zapominając o swoich głodnych dzieciach w gnieździe
i, broń Boże! nie przyjdzie mu na myśl ukąsić kogoś
jest zachwycony magicznym fletem twojej piękności
piersi twoje są jak księżyc między chmurami
który ciągle kusi wodospad żądy

kiedy twoje oczy patrzą
morze i niebo od razu stają się jasnoniebieskie
gwiazdom kręci się w głowie, spadają na twoje kolana
i śpią w środku dnia
źródła mają spragnione podniebienia,
pragną jednej kropelki wody
głuchoniemi zaczynają mówić doskonale
mówcy zamilkną
przysięgający łamią dane słowo honoru

ten kto choć raz zobaczył ciebie
umrze z otwartymi oczami, jeśli nie zobaczy cię raz jeszcze
jego kości nigdy nie spróchnieją!

ASKUND S'TË LËNË TË QETË

**në planetet e tjera janë kurdisur plane të fshehta të të grabisin
të shëmtuartë! duan ta fisnikërojnë racën e tyre të çoroditur
gjysmëhëna skuqet, ul kokën e hidhëruar
pse s'mund të lindë prore e plotë si ti
qielli me ylberin e vjedhur të bukurisë sate
ia lidh kordelet shiut flokëshprishur**

**në tokë, luleve iu pëlçet mëshikëza prej xhelozisë
pse ato s'mund të zbukurohen si ti
zogjve shkumë për goje u shkoka
meqë aspak zërit tënd s'mund t'i gjasojnë
piktorit i dridhet brusha në dorë
kur portretin tënd e fillon**

**o, të gjithave ti ua paske marrë pahin!
e, pra, jo Tanusha e kralit të Kotorrit
por vasha e trëndafiltë, Doruntinë**

NIGDZIE NIE DAJĄ CI SPOKOJU

**na innych planetach knują tajne plany porwania cię
nikczemni! potrzebują cię do udoskonalenia
swojej zwyrodniałej rasy
półksiężyc zaczerwienił się ze wstydu,
żałośnie spuścił głowę
nigdy nie osiągnie takiej pełni jak ty!
niebo ukradło tęczę twojej piękności
i związuje nią rozpuszczone włosy deszczu**

**na ziemi kwiaty pękają z zazdrości
gdyż nie mogą być tak piękne jak ty
ptakom toczy się piana z dziobów
gdyż nie mogą śpiewać twoim głosem
malarzowi drży pędzel w ręku
kiedy zaczyna malować twój portret**

**o, ty jesteś najpiękniejsza ze wszystkich!
choć nie jesteś Tanushą, córką króla Kitora, 1)
tylko moją różaną dziewczyną, Dorotą!**

**1. o Tanusha, Halil, bohater starej albańskiej pieśni ludowej
„Martesa e Halilit”- „Ożenek Halil”- wypowiada się o niej jako
o najpiękniejszej z najpiękniejszych dziewczyc Albanii**

SYTË E TU

**janë fole rrezesh
yjeve ua ndezin dritat
portë enigmatike
ku lehtë mund të hyhet, por assesi të dilet**

**kur shikojnë
lumenjtë zënë në thua, thyejnë qafën
lisat e gjatë marrin qëndrimin gatitu
Shën Mërisë i bie prej duarve në tokë Krishti i Vogël**

**kur buzëqeshin
ndërtojnë ura të ylberta prej zemre në zemër
ua shërojnë plagët luleve
janë varr i pikëllimit**

**kur vajtojnë
blerimi venitet
sëmuren ylberët
gjarpri i barnatores e kafshon në dorë Hygien**

**kur mbyllen
dy hënëza në gjumin qiellor
që ëndërrojnë përjetësinë**

TWOJE OCZY

**są gniazdem promieni
zapalają świece gwiazd
są bramą tajemnic
do której bardzo łatwo jest wejść, ale z której trudno wyjść**

**kiedy patrzą
rzeki potykają się, skręcają szyję
dęby stają na baczność!
Matce Boskiej wypada z rąk Dzieciątko Jezus**

**kiedy się uśmiechają
budują most z tęczy od serca do serca
kwiatom leczą rany
są grobem smutku**

**kiedy płaczą
zieleni więdną
tęcze chorują
apteczny wąż kąsa rękę Higieny**

**kiedy się zamykają
dwa maleńkie śpiące księżycy na niebie
śnią o wieczności**

LETRA JOTE

duhet hapur me magji
të mos tremben gjithë ato që as nuk shihen, as nuk preken
tajfuni i shqetësimeve që rrah brigjet e aortave
vrapimi maratonik i gjakut
aritmia e zemrës
frymëmarrja që s'ngopet dot frymë

medet! magjia aspak nuk ndihmoi
gjumin e goditi sëmundja e pagjumësisë
rrëmujë përfytyrimesh
tinguj të çoroditur mendimesh
durimi u nevikos pamasë
lakuriq, si i çmendur, vrapon rrugëve të qytetit

ja, tani, ngadalë, orkestra e germave
ekzekuton valset e buzëqeshjeve të tua
orteku i ankthit ikën me të katra prej kraharorit
gëzimi organizon Olimpiadë
kujtimeve të ngrira nga harresa
u ngrohen eshtrat

LIST TWÓJ

trzeba otworzyć magią
żeby się nie przestraszył tego co niewidoczne i niedotykalne
tajfun niepokoju uderza w brzegi aorty
maratoński bieg krwi
arytmia serca
oddechowi brakuje powietrza

och! magia na nic się nie zdała
sen dotknęła choroba bezsenności
koszmar zjawy
cudowny rozdźwięk myśli
naruszony spokój
nagi oszalały biegnie ulicami miasta

teraz orkiestra liter
gra walca twoich uśmiechów
lawina trwogi ucieka szybko z serca
radość organizuje Olimpiadę
już zamarznęte wspomnienia
rozgrzeją kości

DITË VERE

**disa molerë të pa zanatë
natën e paskëshin lyer qiellin me bojë të zezë, futë
të tmerruar pastaj, pa gjurmë qenkan tretur
zor se do të zbardhëllojë ndonjëherë!**

**u dashka flijimi i vashërisë
u gjet një vashë shpirtmirë e tha - po!
ja, tani, pa nunëri plakash qindravjeçare
bardhësi tamblabore po lindë**

**mirëpo, siç po shihet, mëkat i madh qenka bërë
ushujza e vapës sot pikën e gjakut s'po ua lë
krojeve, lumenjve...
madje, rrezik i madh është nga përmbytja apokaliptike
Poli i Veriut dhe ai i Jugut të shkrihen tok
ruana Zot!**

**o, ju, molerë të mrekullueshëm!
ju lutem me përulësinë më të madhe
kthehuni edhe njëherë!
e lyeni veç një copë qiell mbi Gatnik, siç e lyet mbrëmë
të mos m'i ndodh sot gjë e ligë
Doruntinës**

LETNI DZIEŃ

paru roztargnionych malarzy
pomalowało w nocy niebo farbą czarną jak smoła
przestraszeni zniknęli potem bez śladu
czy kiedykolwiek będzie znowu jasno?

musiano więc ofiarować dziewicę
znaleziono pannę czystego serca, która powiedziała „tak”
i popatrz, bez stuletniej czarownicy jako chrzestnej
narodziło się czyste i niepokalane światło niebiańskie

wszelako wyglądało na to, że popełniono ciężki grzech
pijawki upału wysysają ostatnią kroplę
ze źródeł i rzek...
istnieje wielkie ryzyko Apokalipsy
kiedy roztopią się lody Bieguna Północnego i Południowego
Boże, zachowaj nas!

o wy, fantastyczni malarze!
błagam was najbardziej uniżenie
wróćcie z powrotem, tylko raz jeszcze!
i namalujcie maleńki kawałek nieba nad Gatnikami,
jak zrobiliście to tamtej nocy
aby żadne zło nie mogło się wydarzyć
Dorocie

NATË VERE

**hëna ka veshur një fustan drite
të kuq si epshi
malet kanë rënë përmbys, po koten
asgjë s'pipëtinë veç trokut të heshtjes
gjithçka frymon qetësi të amshuar...
po, vallë, në ç'pallate ëndrrash
do të ketë hyrë sonte Doruntina?**

LETNIA NOC

księżyc ubrał się w koszulkę
czerwoną jak pożądanie
góry pogrążone we śnie
nie słysząc nawet szeptu kropelek ciszy
wszystko oddycha niezmaconym spokojem...
lecz, do jakiej krainy snów
udała się Dorota tej nocy?

I DASHURUARI

**ai kurrë s'është vetëm
mikun më të mirë e ka kujtimin
i kupton edhe gjërat, që të tjerët s'i kuptojnë dot
i pëshpërit në vesh lules, peshkut, blerimit...
lulëzon më bukur se vetë trëndafili
eshtrat i ka të mbushura me ajr lumturie
gjithësia është e vogël për fluturimin e tij të madh
në qiell ka ndërtuar një fole të fshehtë
ku i mbledh yjet si margaritarë
gëzimi i tij ka ngyrë të ylbhtë
ëndërron gjithmonë diçka të përkryer...
veç zemrën kurrë mos ia kërkoni
ajo ka herë rrah pranë zemrës tjetër**

ZAKOCHANY

nigdzie nie jest sam
jego najlepszym przyjacielem jest wspomnienie
rozumie czego inni nie potrafią pojąć
szepcze w uszy kwiatów, ryb i zieleni...
kwitnie piękniej niż sama róża
jego kości wypełnione są powietrzem szczęścia
nie wystarczy Wszechświata na jego wielki lot
na niebie zbudował kryjówkę,
w której zbiera gwiazdy jak perły
jego szczęście ma kolor tęczy
zawsze marzy o czymś doskonałym...
nie proście tylko nigdy o jego serce
ono już od dawna bije przy innym sercu

BRENDA NJË DITE

**në agim të kërkoj
ti fshihesh nën vesën e harrimit
(si trëndafil i paçelur në mëngjes)**

**në mesditë të thërras
ti shpërndaresh në hapësirën e pafund të dritës
(si mllëfi në zemër)**

**dikur, natën vonë
e yllëzuar më hyn në ëndërr**

W CIĄGU DNIA

**szukam cię o świcie
ty ukrywasz się w rosie zapomnienia
(jak nierozkwitła róża)**

**w południe przyzywam ciebie
ty rozpraszasz się w nieskończoności światła
(jak gniew w sercu)**

**dopiero późną nocą zstępujesz gwiazdą
w mój sen**

SHPIRT HYJNOR

**veç unë e di pse ndrin kaq shumë kjo dashuri
emri yt, Doruntinë, i jep shpirt hyjnor 1)
imi - përjetësi**

**1. emri Doruntina vjen nga greqishtja-Dorotea,
dmth. dhuratë e Zotit**

BOSKI BLASK

**tylko ja wiem dlaczego miłość ta lśni tak silnie
to imię twoje, Doroto, nadaje jej boski blask 1)
a moje - wieczność**

-
- 1. wiersz adresowany do Doroty; imię to jest pochodzenia greckiego (*Dorotheos*) i oznacza „dar od Boga” (przyp. autora)**

EDHE MË E BUKUR NË ËNDRRA

**papritmas ardhja jote s'mund të vinte më dot
pikëllimi mori ngyrën e limonit
e, gjuha iu kthye atdheut të vet parahistorik, heshtjes
o, po ti më qenke edhe më e bukur
në ëndrra**

JESZCZE PIĘKNIEJSZA WE ŚNIE

**nagle nie mogłaś przyjść
żał przybrał kolor cytryny
zapanowało martwe milczenie
o, ty jesteś jeszcze piękniejsza niż kiedykolwiek
we śnie**

FOLE E DHEMBJES SË BUKUR

**kthehu sërish në folenë tënde
o dhembje e bukur!
o dashuri mitare!**

**zemra ime është nuskë
për ëndrrat hyjnore**

GNIAZDO PIĘKNEGO BÓLU

**powróć znów do swojego gniazda
o piękny bólu!
o niewinna miłości!**

**moje serce jest amuletem
dla boskich snów**

PA TITULL

**hëna ka të ftohtë, po ngrin në kupën e qiellit
ikën ajo vrap e struket mes rreshtave të poezisë sime
pranë emrit tënd, Doruntinë, i ngrohet gjaku**

BEZ TYTUŁU

**księżycowi jest zimno, marznie pod sklepieniem nieba
wpada do mnie i chowa się między wierszami
przy twoim imieniu, Doroto, ogarnia go ciepło**

NJËSOJ E BUKUR

**më mirë që s'u takuam
yjet së afërmi s'e kanë atë dritë farfuritëse
hëna është më e bukur në qiell se në cilëndo poezi
por, qoftë larg, qoftë afër
veç ti ma paske
të njëjtën bukuri**

RÓWNIE PIĘKNA

**może i lepiej żeśmy się nie spotkali
z bliska gwiazdy tracą swój magiczny blask
księżyc jest piękniejszy na niebie niż w poezji
tylko ty jedna
tak z oddali jak z bliska
zachwycasz niezmienną pięknnością**

NJË DRITË QË S'FIKET KURRË

**jam shumë i lodhur
sytë po më dhembin nga pagjumësia
duhet fjetur
mbyll derën, shtrihem në shtrat
një nga një po më fiken dritat e mendimeve
po, një kurrsesi s'po më fiket
kujtimi për Doruntinën**

ŚWIECZKA KTÓRA NIGDY NIE GAŚNIE

**jestem bardzo zmęczony
oczy zmęczone czuwaniem
potrzebuję snu
zamykam drzwi i kładę się na łóżku
świecek moich myśli gasną po kolei
ale jedna świeczka nie gaśnie nigdy
wspomnienie Doroty**

NJË ZOG PRORE E VAJTON POETIN
PTAK CIĄGLE ŚPIEWA TREN NA ŚMIERĆ POETY

ASGJË PREJ QIELLIT

**dy duar të ngritura lart
nuk e përshëndesin diellin që e ka varë qafën në perëndim**

**as hënën që po përgatitet për të marrë fronin qiellor
ato asgjë s'kërkojnë prej qiellit**

**dy duar të ngritura lart thonë diç
që me gojë kurrsesi s'mund të thuhet**

**piktor, o piktor!
kurrën e kurrës s'ke për ta ditur
se ç'bojë ka pikëllimi njerëzor**

NIC OD NIEBA

**dwie ręce uniesione w górę
nie pozdrawiają słońca chylącego się ku zachodowi**

**ani księżycy gotowego do objęcia niebieskiego tronu
nie żądają niczego od nieba**

**dwie ręce uniesione w górę wyrażają to
czego usta nie potrafią wypowiedzieć**

**malarzu, o malarzu!
nigdy nie uda ci się uchwycić
koloru ludzkiego smutku**

XHELOZIA

**kur ti e shikon qiellin
sterrë me re u bëftë!**

**kur ti e shikon detin
për ilaç ujë mos mbetë!**

**kur ti i shikon të tjerët
vdekja më rri shumë afër!**

ZAZDROŚĆ

**kiedy patrzysz na niebo
oby szerniało jak smoła!**

**kiedy patrzysz na morze
oby wyszło do ostatniej kropli!**

**kiedy patrzysz na innych
czuję jak przy mnie zatrzymuje się śmierć!**

KËMBANË MALLI

**një këmbanë prore bie
mosardhjen tënde ta zgjojë**

**një drenushë vrapon me kokën e ngritur në qiell
pranë kroit e etur vdes**

**një zog pa çerdhe e fole
vetmia e mbyt**

**në shkretëtirën e një zemre
një banori të vetmuar vendi vend s'i zë
mali për ty**

DZWON TĘSKNOTY

**ten dzwon ciągle dzwoni
i obwieszcza twoją nieobecność**

**sarna biegnie unosząc ku niebu głowę
i umiera z pragnienia w pobliżu źródła**

**ptaka bez gniazda
zabija samotność**

**w pustyni serca
nie zazna spokoju samotny mieszkaniec
tęsknota za tobą**

PRORE ME TY

**unë nuk pikëllohem
kur pikëllohem
kur qaj
unë nuk qaj**

**unë nuk jam vetem
kur jam vetem
kur të vdes
unë nuk vdes**

**unë prore jam me ty
madje, kur s'jam me ty**

ZAWSZE Z TOBĄ

**nie jestem smutny
kiedy jestem smutny
nawet kiedy płaczę
to nie płaczę**

**nie jestem sam
kiedy jestem sam
kiedy będę umierał
nie umrę**

**zawsze jestem z tobą
nawet wtedy gdy nie jestem z tobą**

AS NË TOKË AS NË QIELL

- tim vëlla, Kadrushit

**-jo, or vëllai im, ti nuk je rrakatur, madje fort mirë je
kjo është po ajo lagje, po ajo shtëpi, po ajo dhomë, po ajo
kanape**

**por, aty kurrë më s'do të më gjesh mua
ka kohë që e kam ndërruar adresën
nuk banoj më në kufomën e qenies sime
e, tani sa para bën për ty, nëse e mëson vendbanimin tim të ri?**

**megjithatë, ja ku e ke kartëvizitën time
as në tokë, as në qiell,
rruga: zemra e Doruntinës
pa numër**

ANI NA ZIEMI ANI W NIEBIE

- mojemu bratu, Kadruszowi

**nie, bracie, nie jesteś szalony, jesteś w pełni poczytalny,
to ta sama ulica, ten sam dom, ten sam pokój, ta sama
kanapa**

**lecz nigdy mnie tam nie spotkasz
dawno już zmieniłem adres
opuściłem martwe ciało
jeśli ważnym jest dla ciebie znać miejsce mojego pobytu**

**oto moja wizytówka
ani na ziemi ani w niebie
adres: serce Doroty
bez numeru**

FJALA JOTE

- shokut tim, Hazyr Dervishit

**më virtuoze se vet Paganini
kur i bie violinës së gëzimit pa asnjë tel**

**ma vë në gjumë si foshnjën
dinosaurin e pikëllimit tim**

**vetmisë sime binjake
lakun ia heq prej fytit**

**me shpejtësi drite mur kinez ndërton
mllefin tim mongol e lë me gishta në gojë**

**jo rrallë, fuqishëm e mbanë për dore qenien time
të papeshë, të paadresë**

**fjala jote
e urtë**

TWOJE SŁOWO

- mojemu przyjacielowi, Hazyrowi Derwiszi

**z wirtuozerią nieznaną Paganiniemu
gdy gra na bezstrunowych skrzypcach radości**

**usypia we mnie jak dziecko
dinozaura smutku**

**uwalnia moją okropną samotność
od pętli na szyi**

**buduje chiński mur z prędkością światła
mój mongolski gniew pozbawia podstaw**

**niezadko moje istnienie ulotne bez adresu
podtrzymuje mocnym uściskiem**

**twoje mądre
słowo**

GATNIKU

**mes tokës e qiellit
mes njerëzve e egërsirave
mes fushave e pyjeve
mes blerimit e venitjes
mes territ e dritës
mes të mirës e të keqes
mes jetës e vdekjes
mes premtimit tënd e mallit tim për Doruntinën
ti shtrihesh aq i qetë
o Gatnik i largët!
o Gatnik i afërt!
o varri im i hapur!**

GATNIKI

**między ziemią a niebem
między ludźmi a zwierzyną
między polem a lasem
między rozkwitem a więdnieniem
między światłem a ciemnością
między dobrem a złem
między życiem a śmiercią
między twoją obietnicą a moją tęsknotą za Dorotą
leżysz miasteczko takie ciche
o dalekie Gatniki!
o bliskie Gatniki!
o grobie mój otwarty!**

DUA TË TË HARROJ

**besën po ta jap se dua të të harroj
as emrin më s'do ta përmendi
pas vdekjes**

CHCĘ CIĘ ZAPOMNIEĆ

**przysięgam że chcę cię zapomnieć
nawet nie wymienię twojego imienia
po mojej śmierci**

VJESHTA

**diçka e tmerrshme po vjen
gjethet cofët në tokë po bien
e qielli po qan me ngashërim...
le të ikin ata që mund të ikin
unë po strukem në vegimet e mia për Doruntinën
atje askush s'mund të më gjejë
në këtë vjeshtë**

JESIEN

**coś straszego się przybliża
liście sztywne spadają na ziemię
niebo płacze rozpaczliwie...
ratuj się kto może
a ja ukrywam się w snach o Dorocie
tam nikt mnie nie znajdzie
tej jesieni**

ZEMRA E POETIT

**nuk është dritë çdo dritë
hënë nuk është çdo yll**

çdo lule nuk është trëndafil

**s'është mall çdo mall
dashuri nuk është çdo dashuri**

**vaj! për zemrën e poetit
falur Doruntinës**

SERCE POETY

**nie każde światło jest światłem dziennym
nie każda gwiazda księżycem**

nie każdy kwiat różą

**nie każda tęsknota tęsknotą
nie każda miłość kochaniem**

**biada sercu poety
bijącemu dla Doroty**

DASHURI POETI

**të thash kur u ndamë
kurrë më mos e dashuro poetin
vishet pa shije
mantelin vjeshtor në dimër
vallëzimet e reja s'i di...
ai di veç të dashurojë deri në vdekje
dhe, asgjë tjetër**

MIŁOŚĆ POETY

**przy rozstaniu powiedziałem ci
nigdy więcej nie kochaj poety
ubiera się bez gustu
na mróz nosi pelerynę
obce są mu modne tańce...
jedyne co potrafi
to kochać cię aż do śmierci
i nic więcej**

MALLI

**malli është dhembje pa pikë e presje
nuk ndihmon as djepi i kujtimit më të ëmbël
malli është dëshpërim vetullngrysur
që s'di ku ta lësh vetveten për një çast
është klithmë në shkretëtirën e vetmisë së pafund
kujtim i diçkaje që s'kthehet më kurrë
malli, për shembull, është kjo poezi për Doruntinën**

TĘSKNOTA

**tęsknota jest bólem bez kropki i przecinka
nie ukołysze jej najpiękniejsza kolebka wspomnienia
tęsknota jest gryzącą rozpaczą
nie dającą ci chwili spokoju
jest krzykiem w pustyni nie kończącej się samotności
pamięcią czegoś co nigdy już nie wróci
tęsknotą jest ten wiersz o Dorocie**

NË PLAZH

**o, Zot! sa njerëz të rëndomtë ke krijuar
i zhveshin rrobot në plazh
rreziten në diell
dhe, me zemra të akullta kujtojnë
se po i ngroh dielli i lumturi së
edhe pse kurrë në jetë pa s'e kanë
Doruntinën**

NA PLAŻY

**tylu pospolitych ludzi stworzyłeś, o Boże!
rozbierają się na plaży
opalają się w słońcu
i w swych zimnych sercach myślą
że są szczęśliwi
choć nigdy w życiu
nie widzieli Doroty**

NDARJA

**ndarja është pamundësia apokaliptike
toka poshtë e qielli lart
zbulimi i kontinentit të panjohur të dhembjes
përbirimi nëpër vesh të gjilpërës
zemra e ndarë më dysh
rënja pingul në vetvete
pa asnjë gjurmë
e varr**

II

**tani e pamundshmja duhet bërë e mundshme
peshku duhet mësuar të jetojë në tokë
e njeriu në ujë
deti të jetë i cekët
largësia të jetë e afërt
foshnjat ta mësojnë alfabetin kinez
kokrra e rrufesë të bëhet trëndafil**

**po të betohem se të pamundshmen do ta bëj të mundshme
po, si do ta mësoj vetveten pa ty?
Zotynë i Madh më ndihmoftë!**

III

**po, ç'tu desh kjo punë
o fati im i pafat?
tani unë si do t'i zbres në tokë
gjithë ato mendime për Doruntinën
që vërtiten si kosmonautë në Gjithësinë e kokës sime?
vallë, pse s'më lë në përditshmërinë e përhimtë të jetës
gjuhën e së cilës e pata mësuar për mrekulli?
vetë Zoti që është Zot zor se do ta krijonte botën sërish
e lëre më unë, poeti, t'ia nis prej germës A kësaj bote pa ty
Zotynë më ndihmoftë!**

ROZSTANIE

rozstanie jest apokaliptyczną niemożliwością spotkaniem
ziemi i nieba

odkryciem nieznanego świata bólu

wślizgującym się przez ucho igły

sercem podzielonym na pół

zapadającym się prosto w siebie

bez śladu

bez grobu

II

teraz musi się niemożliwość przeistoczyć w możliwość

ryba musi nauczyć się żyć na suchej ziemi

a człowiek w wodzie

głębokie morze stanie się płytkim

nieskończoność bliskością

niemowlęta nauczą się chińskiego alfabetu

piorun stanie się różą

przysięgam niemożliwe uczynić możliwym

ale jak mam nauczyć się żyć bez ciebie?

o, wielki Boże, pomóż mi!

III

czego tak naprawdę chcesz ode mnie

mój nieszczęśliwy losie?

jak mam sprowadzić na ziemię

wszystkie myśli o Dorocie

które krążą jak astronauci

we Wszechświecie mojej głowy?

dlaczego nie zostałem w codziennej rzeczywistości

której język poznałem tak doskonale?

nawet Bóg, który jest Bogiem

nie może stworzyć świata na nowo

tym bardziej ja, poeta, jak mam począć nowy świat od litery A

Boże pomóż mi!

E SHKRUAR ME GJAK

**këtë poezi po ta shkruaj me gjakun tim
ti kot do t'i bësh analizat laboratorike
dashuria ime është shumë më e lashtë
se sa ndarjet e gjakut në grupe A, B, O...**

PISANE KRWIĄ

**wiersz ten piszę własną krwią
tylko nie róbcie laboratoryjnych analiz
miłość moja jest dawniejsza
niż podział krwi na grupy A, B, O...**

VETËM TI

**pas çdo lindje të sërishme
tmerrshëm prapë do të dashurohesha
veç në ty**

TYLKO TY

**gdybym ponownie miał się urodzić
znów bez pamięci zakochałbym się
tylko w tobie**

TESTAMENTI

**plotësisht i vetëdijshëm kam vendosur
secilit t'ia lë hisen e vet
nënës ia lë pikëllimin e pafund e të gjerë sa fushat e Kosovës
vëllait dhembjen që s'do ta shërojë kurrë
shokut vetminë e varrit
Doruntinës
poezitë**

MÓJ TESTAMENT

**będąc w pełni poczytalnym postanowiłem
dać każdemu jego część
matce żal bezgraniczny, wielki jak równiny Kosowy
bratu ból nieuleczalny
przyjacielowi samotność grobu
a Dorocie
poezję**

EPITAF

**kur të vdes, ju lutem mos më qani
sytë m'i mbyllni, nëse të hapur ngelin
le ta ëndërrojnë amshueshëm Doruntinën**

EPITAFIUM

**kiedy umrę nie płaczcie za mną
tylko zamknijcie moje niewidzące oczy
niechaj znajdą ukojenie w wiecznym śnie o Dorocie**

FATI IM

**ijeve shëndetliga të jetës sime
prore më godite me brirët tua
o dem i zi!
o fati im!**

**si shami e kuqe toreadori
të është bërë kjo qenia ime
o i uruar!**

**po të betohem se një ditë
keq do të të mund
në jetën time
të Pasvdekjes**

MÓJ LOS

**w mojego życia czuły punkt
uderzałeś raz po raz swoimi rogami
o czarny byku!
o mój losie!**

**jak czerwona płachta torreadora
jest dla ciebie moje istnienie
o dziwny losie!**

**ale przysięgam
nadejdzie taki dzień
kiedy zwyciężę ciebie
żyjąc po Drugiej Stronie**

KROI

gurgullon

rrjedh

pikon

kur t'i siset edhe pika e fundit e gjakut

si engjell, padiktueshëm jep shpirt

në kufomën e

në varrin

e vet

ŹRÓDŁO

**pieni się
rwie
tryska
do ostatniej kropli krwi
jak ten Anioł, który niespostrzeżenie oddaje ducha
ze swojego ciała
w swoim
grobie**

ZOTIT

**ata më të mençurit të dëbuan
përtej qiejve
përtej harrimit
me vetminë e tmerrshme të dënuan
po ti, tinëza u hakmerresh
atyre që ende të besojnë**

DO BOGA

**mędracy tego świata wygnali Cię
z nieba
na zapomnienie
skazali Cię na straszną samotność
ale Ty z ukrycia mścisz się
na tych którzy wciąż w Ciebie wierzą**

NDËRGJEGJJA

**aq sa prej vdekjes
askund s'po mund të ik
prej gishtit tënd tregues**

SUMIENIE

**nie ma dokąd uciec
tak przed śmiercią jak przed własnym
palcem który grozi**

KAH VDEKJA

**paska rënë borë e madhe
mbi vitet e mia
e veç një shteg ma paska lënë
kah vdekja**

**varrmihës, mos rrëmoni thellë!
e pat ajo, sot këtu e nesër Zoti e di se ku?
tani kam kohë të ngathët, që s'plaket kurrë
dhe me përkushtim do ta ndreq vetë
varrin
tim**

KU ŚMIERCI

**wiele śniegu napadało
na moje lata
i tylko jeden krok pozostał
do śmierci**

**grabarze, nie kopcie tak głęboko!
to było, dzisiaj tu a jutro Bóg wie gdzie?
teraz mam wieczny czas bez starzenia
i z wielkim prawdopodobieństwem
sam przygotuję sobie
mój grób**

BALADË PËR POETIN

**e kërkujnë në qiell e në tokë
varr s'lënë pa shpluar
por s'e gjejnë dot
mbi plep të lartë të një balade
një zog prore e vajton**

BALLADA O POECIE

**szukają między niebem a ziemią
rozkopują stare groby
ale nigdy go nie znajdują
w górze w wysokiej topoli ballady
ptak ciągle śpiewa tren na śmierć poety**

P Ë R M B A J T J A W S K A Z Ó W K I

N Ë N Ë S M A T C E

1.Nënës.....	Matce
2.Krushqit.....	Orszak weselny
3.Nusja.....	Panna młoda
4.Dhëndëri.....	Pan młody
5.Shqipëria.....	Albania
6.Kosovës.....	Do Kosowy
7.S'paksa Zot, as Perëndi.....	Nie ma żadnej wszechmogącej siły, żadnego Boga
8.Armiqtë.....	Wrogowie
9.Vallja dyshe e shekullit XXI.....	Taniec XXI wieku parami
10.Do të ngrihemi sërish.....	Odrodzimy się na nowo
11.Emri im i pavdirë.....	Moje imię nigdy nie zaginie
12 - 16.Kopilat e Adamit.....	Pasierbowie Adama
13.Dhunimi i Shën Paqes Virgjër.....	Bogini wolności zgwałcona
14.Kashë e lashë.....	Odgadywać zagadki
15.Lajmet.....	Wiadomości
16.Kosovari i mërguar.....	Wygnaniec z Kosowy
17.Ditë vere në Dukagjin I. II.	Letni dzień w Dukagjini
18.Lektisje e pashuar.....	Nieugaszona tęsknota

FOLE E DHEMBJES SË BUKUR GNAZDO PIĘKNEGO BÓLU

19.Frymëzimi.....	Natchnienie
20.Poezi biblike.....	Poezja biblijna
21.Kryevepra e Zotit.....	Arcydzieło Boga
22.Hyn gjarpëri e del nuse shatselvi.....	Przez twojej piękności magiczny pierścień
23.Një lloj drite tjetër.....	Inny rodzaj światłości
24.Agon në ëndrra.....	Świtasz we śnie
25.Kaltëron det e qiell.....	Morze i niebo będzie jasnoniebieskie
26.Askund s'të lënë të qetë.....	Nigdzie nie dają ci spokoju
27.Sytë e tu.....	Twoje oczy
28.Letra.....	Twój list
29.Ditë vere.....	Letni dzień
30.Natë vere.....	Letnia noc
31.I dashuruari.....	Zakochany
32.Brenda një dite.....	W ciągu dnia
33.Shpirt hyjnor.....	Boski blask
34.Edhe më e bukur në ëndrra.....	Jeszcze piękniejsza we śnie
35.Fole e dhembjes së bukur.....	Gniazdo pięknego bólu
36.Pa titull.....	Bez tytułu
37.Njësoj e bukur.....	Równie piękna
38.Një dritë që s'fiket kurrë.....	Śweczka która nigdy nie gaśnie

NJË ZOG PRORE E VAJTON POETIN PTAK CIĄGLE ŚPIEWA TREN NA ŚMIERĆ POETY

39.Asgjë prej qiellit.....	Nic od nieba
40.Xhelozia.....	Zazdrość
41.Këmbanë malli.....	Dzwon tęsknoty
42.Prore me ty.....	Zawsze z tobą
43.As në tokë, as në qiell.....	Ani na ziemi ani w niebie
44.Fjala jote.....	Twoje słowo
45.Gatniku.....	Gatniki
46.Dua të të harroj.....	Chcę cię zapomnieć
47.Vjeshta.....	Jesień
48.Zemra e poetit.....	Serce poety
49.Dashuri poeti.....	Miłość poety
50.Malli.....	Tęsknota
51.Në plazh.....	Na plaży
52.Ndarja I, II, III.....	Rozstanie I,II,III
53.E shkruar me gjak.....	Pisane krwią
54.Vetëm ti.....	Tylko ty
55.Testamenti.....	Testament
56.Epitaf.....	Epitafium
57.Fati im.....	Mój los
58.Kroi.....	Źródło
59.Zotit.....	Do Boga
60.Ndërgjegjja.....	Sumienie
61.Kah vdekja.....	Ku śmierci
62.Baladë për poetin.....	Ballada o poecie

S H E F K I O S E K U

NJË LLOJ DRITE TJETËR

Poezia shqipe

INNY RODZAJ ŚWIATŁOŚCI

Poezia albańska

Libri u botua me ndihmën e ABF-it , Treleborg, Suedi

Książka wydrukowana przy pomocy ABF, Trelleborg, Szwecja

**Përpunimi kompjuterik
Opracowanie komputerowe
Frashër Oseku**

**Botimi i parë
Pierwsze wydanie**

**U dorëzua në shtyp në nëntor të vitit 2004
Druk w listopadzie 2004**

**BOTIM I REVISTËS "DRITA", TRELEBORG, SUEDI
WYDAWNICTWO CZASOPISMA "DRITA", TRELLEBORG, SZWECJA**

SHEFKI OSEKU

U lind më 15.03.1943 në Gjakovë, Kosovë. E ka të kryer Fakultetin e Letërsisë dhe Gjuhës Shqipe si dhe atë Juridik. Në Kosovë ka punuar si arsimtar i gjuhës shqipe dhe si nëpunës. Ka emigruar në Suedi 16.04.1989. Tani punon si arsimtar i gjuhës shqipe në Treleborg. Është kryeredaktor i redaksisë DRITA, në kuadër të së cilës janë botuar disa vepra letrare.

Për herë të parë më 1997, në Treleborg të Suedisë, e ka botuar përmbledhjen me poezi "Një lloj drite tjetër". Më vonë ky libër është ribotuar disa herë, por edhe është përkthyer në gjermanisht, suedisht dhe së fundi polonisht.

Shefki Oseku merret edhe me prozë. Në vitin 2000 autori e ka botuar romanin e parë në gjuhën shqipe, të shkruar në Suedi, me titull "Hetimet".

SHEFKI OSEKU

Urodzony 15.03.1943 r. w Gjakovë, w Kosowie. Odbił studia uniwersyteckie na Wydziale Języka i Literatury Albańskiej oraz na Wydziale Prawa. W Kosowie pracował jako nauczyciel języka albańskiego i urzędnik. Wyemigrował do Szwecji 16.04.1989 r. Obecnie pracuje jako nauczyciel języka albańskiego w Trelleborgu. Jest redaktorem naczelnym czasopisma DRITA (ŚWIATŁOŚĆ). Wydał wiele prac literackich.

Pierwsze wydanie zbioru poezji w języku albańskim "Inny rodzaj światłości" wydrukowane zostało w Trelleborgu w 1997 r. Kolejne wydania poezji zostały przetłumaczone na język niemiecki, szwedzki i ostatnio polski.

Shefki Oseku jest również prozaikiem. W roku 2000 wydał w Szwecji pierwszą powieść w języku albańskim pod tytułem "Hetimet"- "Przesłuchanie ".